

10/10

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Μαρούσι, 7-10-2016
Αρ.Πρωτ. 166650/Φ1 ΕΞ
153146 ΕΙΣ

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. - Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
Ιστοσελίδα : www.minedu.gov.gr
Email : tke@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210-344 23 20
FAX : 210-344 32 45
AND

ΠΡΟΣ : Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
✓ Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ: 1. Υπουργό
Επικρατείας
(Γραφείο κ. Υπουργού)
2. Βουλευτή κ.
- Νικόλαο Ι. Νικολόπουλο
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ : «Απάντηση σε Αναφορά
ΠΑΒ 3045/16-09-2016»

Απαντώντας στην Αναφορά με αριθμό 3045/16-09-2016 και σε επιστολή του Προέδρου της Πανελλήνιας Ένωσης Θεολόγων (ΠΕΘ), την οποία κατέθεσε ως Αναφορά ο Βουλευτής κ. Νικόλαος Ι. Νικολόπουλος με θέμα «Απαιτούμε ισονομία, λέμε όχι στον προσηλυτισμό των μαθητών στην πολυθεΐα της πολυθρησκείας», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Ο δημόσιος διάλογος για ένα τόσο σοβαρό ζήτημα προϋποθέτει νηφάλια όσο και με επιστημονικά και παιδαγωγικά κριτήρια αντιμετώπιση όλων των παραμέτρων του, καθώς μόνο με αυτό τον τρόπο οδηγούμαστε σε ασφαλέστερα συμπεράσματα, πλησιέστερα στην πραγματικότητα και μακριά από πολώσεις και ιδεοληψίες. Η παρουσία του μαθήματος των Θρησκευτικών στη δημόσια εκπαίδευση με σύγχρονο τρόπο είναι πολύ σημαντική παράμετρος για το παρόν και το μέλλον του τόπου μας. Τα ζητήματα του μαθήματος των Θρησκευτικών δεν είναι προβλήματα, τα οποία αφορούν απλά ένα μάθημα ή μια ομάδα εκπαιδευτικών, αλλά κυρίως ενέχουν βαρύτητα για το παρόν και το μέλλον μας ως κοινωνίας, ως πολιτισμού και ως πολιτείας. Στο πλαίσιο αυτό η στοχοποίηση και η σπίλωση προσώπων που λειτουργούν θεσμικά στο πλαίσιο της Πολιτείας ως εντεταλμένοι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί και επιστημονικοί σύμβουλοι ή εμπειρογνώμονες προγραμμάτων σπουδών δεν είναι ο ενδεδειγμένος τρόπος άσκησης δημιουργικής κριτικής και δημοκρατικού ελέγχου.

Το 2010 ξεκίνησε από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων μια προσπάθεια για την εκπόνηση νέου Προγράμματος Σπουδών (ΠΣ) σε όλα τα μαθήματα του Δημοτικού και του Γυμνασίου. Ακολούθησε η πιλοτική εφαρμογή τους για τρία έτη. Η πορεία αυτή ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2015 με την εκπόνηση των νέων ΠΣ στα αντικείμενα του

Λυκείου. Η επιλογή των αξιολογητών και των εμπειρογνώμων που εργάστηκαν τελικά για την εκπόνηση των νέων ΠΣ στα Θρησκευτικά Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου έγινε με αμιγώς επιστημονικά και παιδαγωγικά κριτήρια σύμφωνα με τις πάγιες διαδικασίες. Τα νέα αυτά προγράμματα στα Θρησκευτικά προέκυψαν ως ώριμος καρπός από την ίδια τη θεολογική εκπαιδευτική κοινότητα, η οποία μελετά συστηματικά εδώ και πολλά χρόνια τα θέματα της θρησκευτικής εκπαίδευσης στη χώρα μας. Οι εμπειρογνώμονες που εκπόνησαν τα νέα ΠΣ στα Θρησκευτικά, επιχειρώντας να ανταποκριθούν στις προκλήσεις και απαιτήσεις των καιρών, προχώρησαν σε δομικές αλλαγές ως προς τον προσανατολισμό, τη φιλοσοφία, τους στόχους, τη διδακτική προσέγγιση και την οργάνωση των περιεχομένων του μαθήματος των Θρησκευτικών με βάση τις σύγχρονες παιδαγωγικές και θρησκευτοπαιδαγωγικές θεωρίες.

Όλα αυτά έγιναν μεταξύ των ετών 2010-2015 και πριν την παρούσα κυβέρνηση. Επειδή το κράτος έχει συνέχεια και επειδή τα εν λόγω ΠΣ υποστηρίζουν την ουσιαστική και παιδαγωγική αναβάθμιση του μαθήματος των Θρησκευτικών, προχωρήσαμε, ύστερα από συγκροτημένο διάλογο τον οποίο διεξήγαγε ο αρμόδιος φορέας του ΥΠ.Π.Ε.Θ., το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, στην απόφαση εφαρμογή τους στα σχολεία. Επισημαίνουμε ότι η αρμόδια επιτροπή του Ι.Ε.Π. συγκρότησε το πόρισμά της, αφού προηγουμένως συζήτησε και διαβουλευθηκε με την αντιπροσωπεία της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, με την ΟΛΜΕ, με τους Κοσμήτορες και Προέδρους των Θεολογικών Σχολών και Τμημάτων, με τις Ενώσεις των Θεολόγων εκπαιδευτικών - πλην της ΠΕΘ, η οποία δεν προσήλθε - με τους Σχολικούς Συμβούλους Θεολόγων, καθώς και με τους εμπειρογνώμονες και αξιολογητές των νέων ΠΣ στα Θρησκευτικά Δημοτικού-Γυμνασίου και Λυκείου.

Τα νέα Προγράμματα Σπουδών θεμελιώνονται σε στέρεα επιστημονική και παιδαγωγική βάση. Έχουν πλούσια και επίκαιρη σκοποθεσία. Οδηγούν σε ένα πολυτροπικό περιβάλλον μάθησης, μέσα από την αξιοποίηση δημιουργικών τεχνικών μάθησης και την παρουσίαση άφθονων δειγματικών προτάσεων διδασκαλίας. Έχουν ως πυρήνα μελέτης την Ορθόδοξη πίστη και παράδοση, αποβλέποντας καταρχήν στη δημιουργία ενός στιβαρού μορφωτικού υποβάθρου από την οικεία θρησκευτική παράδοση και στη συνέχεια τη γνωριμία και τον διάλογο με το διαφορετικό, διατηρώντας τις αναγκαίες ισορροπίες ανάμεσα στο οικείο και στο έτερο.

Με τα νέα ΠΣ είναι πλέον σαφές ότι η παρεχόμενη από το κράτος θρησκευτική εκπαίδευση έχει πρωτίστως παιδαγωγικό και μορφωτικό σκοπό και περιεχόμενο και δεν μπορεί να υπηρετεί κατηχητικούς, ιδεολογικούς ή άλλους σκοπούς. Με τα νέα ΠΣ, το ΜτΘ συμβάλλει καθοριστικά στην εξοικείωση των μαθητών με το πνευματικό, πολιτισμικό και κοινωνικό περιβάλλον εντός του οποίου ζουν οι μαθητές και κατ' επέκτασιν στην ομαλή ένταξή τους σε αυτό, αναδεικνύοντας τη θρησκευτική γνώση σε σημαντικό αγωγό πρόσληψης και εργαλείο κατανόησης της πραγματικότητας. Ανεξάρτητα από τη θρησκευτική ή μη ταυτότητα των μαθητών, αυτή η εξοικείωση και ένταξή τους προϋποθέτει κατ' αρχήν τη γνωριμία τους με την Ορθόδοξη Παράδοση, η οποία είναι συνυφασμένη με την ιστορία αλλά και το παρόν αυτού του τόπου και εξακολουθεί να αποτελεί βασικό συστατικό της πολιτισμικής φυσιογνωμίας του. Πρόκειται για ένα μάθημα το οποίο έχει ως κέντρο τη σπουδή της Ορθόδοξης Παράδοσης και παράλληλα προσεγγίζει άλλες χριστιανικές παραδόσεις, θρησκείες και φιλοσοφικές αντιλήψεις και, υπερβαίνοντας τη μονοφωνία, ενθαρρύνει τον πνευματικό προβληματισμό, τον διάλογο και την κριτική σκέψη, επιδιώκει να αναδείξει τον διαπολιτισμικό χαρακτήρα των θρησκειών, καλλιεργεί την κοινωνική ευαισθησία των μαθητών και προσφέρει σε αυτούς τα αναγκαία κεντρίσματα για να διαμορφώνουν ηθικά κριτήρια και σύστοιχες στάσεις ζωής.

Ένα αναβαθμισμένο μάθημα των Θρησκευτικών χρειάζεται να ενθαρρύνει την κατάργηση στερεοτύπων, προκαταλήψεων, φανατισμών και να συμβάλλει ώστε οι μαθητές να έχουν τη γνωστική υποδομή και την ψυχική ευρυχωρία για απροκατάληπτο και εποικοδομητικό διάλογο με αποδοχή και σεβασμό της θρησκευτικής ετερότητας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι απεμπλοούν ή σχετικοποιούν τη δική τους θρησκευτική ή μη

ταυτότητα. Το μάθημα των Θρησκευτικών χρειάζεται να λειτουργεί ως παράγοντας εμπάθυνσης και εμπλουτισμού της δημοκρατίας. Διερευνάται επίσης η δυνατότητα των θρησκειών να λειτουργήσουν ως παράγοντες κοινωνικής συνοχής και συναλληλίας. Όλο και περισσότερο η Ευρώπη ασχολείται με τη θρησκευτική εκπαίδευση που εμπνέει αμοιβαίο σεβασμό, αξιοποιεί δημιουργικά κάθε πολιτιστική και θρησκευτική ετερογένεια, με την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται το δικαίωμα κάθε ευρωπαίου πολίτη για ανεμπόδιστο αυτοπροσδιορισμό.

Στο νέο ΠΣ οι θρησκευτικές παραδόσεις δεν συγχέονται, καθώς οι όποιες θρησκευολογικές αναφορές γίνονται με σαφέστατα διακριτό τρόπο. Ο ισχυρισμός περί εισαγωγής «μιας πανθρησκείας» με το νέο Πρόγραμμα στα Θρησκευτικά Δημοτικού και Γυμνασίου είναι ανυπόστατος, καθώς η οργάνωση της ύλης σχετικά με την Ορθόδοξη διδασκαλία, με τις άλλες χριστιανικές ομολογίες και με τις λοιπές μεγάλες θρησκείες γίνεται με τρόπο που δεν επιτρέπει καμία σύγχυση. Κατά την πιλοτική εφαρμογή τους στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο, η οποία αφορούσε 10.000 μαθητές περίπου, πουθενά δεν εντοπίστηκαν ή αναφέρθηκαν τέτοιου είδους φαινόμενα. Τα νέα ΠΣ στα Θρησκευτικά κινούνται πλέον σε μια ανοικτή, πλουραλιστική και διαλογική/διαθεματική κατεύθυνση. Όλοι οι μαθητές καλούνται να συμμετάσχουν στο μάθημα των Θρησκευτικών, ανεξάρτητα από την ένταξή τους ή όχι σε κάποια ιδιαίτερη θρησκευτική παράδοση. Όλοι οι μαθητές θα μάθουν για τη θρησκευτική παράδοση της πατρίδας μας και θα συζητήσουν για τις άλλες ευρωπαϊκές παραδόσεις του Χριστιανισμού και για ορισμένα άλλα σημαντικά θρησκευόμενα του κόσμου. Το άνοιγμα αυτό του δημόσιου σχολείου στη θρησκευτική ετερότητα δεν γίνεται απλώς επειδή υπάρχουν ετερόθρησκοι στην Ελλάδα, αλλά κυρίως γιατί χρειάζεται να ανοίξει ο ορίζοντας της θρησκευτικής εκπαίδευσης προς όφελος όλων των μαθητών και εν τέλει προς όφελος του κοινωνικού σώματος.

Οι Ρωμαιοκαθολικοί μαθητές στις Κυκλάδες αποκλειστικά και μόνο στο δημοτικό σχολείο έχουν τη δυνατότητα να διδάσκονται από Ρωμαιοκαθολικούς δασκάλους το μάθημα των Θρησκευτικών. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί δεν μπορούν να επιλέγουν να διδάσκουν με βάση τα νέα ΠΣ και να χρησιμοποιούν τα προτεινόμενα κάθε φορά διδακτικά υλικά. Οι Μουσουλμάνοι μαθητές της Θράκης έχουν τη δυνατότητα να διδάσκονται το κοινό σε όλους μάθημα των Θρησκευτικών. Σε διαφορετική περίπτωση, εφόσον το επιθυμούν, μπορούν να διδάσκονται ιδιαίτερο ισλαμικό πρόγραμμα το οποίο δεν είναι ενταγμένο στον κορμό των μαθημάτων του σχολείου και, συνεπώς, δεν βαθμολογείται, δηλαδή δεν έχει τα ίδια εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά. Το πρόγραμμα αυτό παρέχεται όχι από εκπαιδευτικούς αλλά από ιεροδιδασκάλους του Ισλάμ που έχουν 9/μηνες συμβάσεις και επιλέγονται από επιτροπές των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης της Θράκης. Οι Εβραίοι μαθητές επίσης έχουν τη δυνατότητα να διδάσκονται το κοινό σε όλους μάθημα των Θρησκευτικών. Εξάιρεση για ιστορικούς λόγους υφίσταται για ένα και μόνο σχολείο της Λάρισας, όπου προσλαμβάνεται διδάσκαλος της εβραϊκής θρησκείας.

Το ΥΠ.Π.Ε.Θ. θα εκτιμήσει την πορεία εφαρμογής των νέων ΠΣ στα Θρησκευτικά και ενδέχεται να αναπροσαρμόσει την υφιστάμενη πολιτική του περί αλλαγών, λαμβάνοντας υπόψη ιστορικές και άλλες σύγχρονες παραμέτρους, ώστε η θρησκευτική εκπαίδευση όλων των μαθητών στα δημόσια σχολεία να κινείται με βάση τις εκπαιδευτικές αρχές και τους άξονες των νέων ΠΣ στα Θρησκευτικά.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ

Εσωτερική διάνομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. ΙΕΠ
3. Τ.Κ.Ε.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

